

یک میلیارد و ۳۰۰ هزار تراکنش در این مرکز در مدت دو سال اخیر صورت گرفته و مرکز به خوبی جوابگوی تراکنش‌ها بوده است. البته می‌توان تبادل داده بین دستگاه‌ها را هم به شبکه تبادل داده اضافه کرد در این صورت این عدد بیشتر می‌شود. یکی دیگر از زیرساخت‌های دولت الکترونیک پایگاه‌های اطلاعاتی است. طبق مصوبه شورای عالی فضای مجازی قرار است ۲۴ پایگاه اطلاعاتی پایه راه‌اندازی شود ولی طبق بررسی‌های انجام شده در سال ۹۳ مقرر شد ابتدا ۱۰ پایگاه اطلاعات در کشور راه‌اندازی شود. پیش از این حتی یک پایگاه اطلاعاتی در زمینه مؤدیان مالیاتی، سهامداران، دارندگان خطوط تلفن همراه، اینترنت، تلفن ثابت و... وجود نداشت اما هم‌اکنون پایگاه‌های اطلاعاتی مؤدیان مالیاتی، سهام و شاهرکار راه‌اندازی شده است. پیش از این پایگاه اطلاعاتی برای حساب‌های بانکی در اختیار نداشتیم که سال گذشته پایگاه حساب‌ها و امسال نیز پایگاه «شبا» شکل گرفت. سال گذشته نیز بعد از دوده تلاش، پایگاه اطلاعات سلامت نیز شکل گرفت. البته اینها تنها نمونه‌هایی از پایگاه‌هایی است که در کشور راه‌اندازی شده است.

■ دولت تدبیر و امید در حوزه ارائه سرویس‌ها چه اقدام‌های مهمی انجام داده است؟

مادر کشور به سرویس‌های پلتفرمی نیاز داشتیم تا بتوانیم سرویس‌های یکپارچه ارائه دهیم از این‌رو در دولت یازدهم و

■ در زمینه لایه خدمات، دولت چه کارهای مهمی را انجام داده است؟

لایه خدمات همان لایه ملموس دولت الکترونیک برای مردم است. نکته اول اینکه تاپیش از دولت یازدهم دستگاه‌های اجرایی فاقد شناسنامه خدمات بودند و این یعنی دوده قانونگذاری برای بودجه‌ریزی عملیاتی که پایه آن محاسبه هزینه با قیمت تمام شده و خدمات است که بدون شناسایی خدمات با مشکل مواجه شده و در عمل انجام نشده بود. اما بر اساس ضوابط فنی و اجرایی دولت الکترونیک که در سال ۹۳ به تصویب شورای اجرایی فناوری اطلاعات رسید، مقرر شد تا شناسایی خدمات به‌عنوان رکن دولت الکترونیک انجام گیرد. امروز که با شما صحبت می‌کنم ۵ هزار خدمت ثبت شده است. همچنین با تلاش کارگروه مقررات زدایی مجوزهای دولت یعنی ۱۵۷۰ مجوز نیز شناسنامه دار شده‌اند و این بدین معنا است که امروز دولت می‌داند کجای کار ایستاده و اگر صحبت از الکترونیک شدن در صدی از خدمات باشد کاملاً شفاف است که کدام خدمات در چه وضعیتی قرار دارند. بر همین اساس دستگاه‌های اجرایی اقدام‌های بسیار خوبی انجام داده‌اند که در ارزیابی هاب‌رخی که از حد متوسط (همان ۶۲ درصد) امتیاز شاخص بیشتری داشتند، توانستند خدمات خود را در بستر شبکه ملی اطلاعات به مردم و کسب و کارها عرضه کنند.

مهم‌ترین چالش امروز دولت الکترونیک بخشی نگری دستگاه‌های اجرایی است و گاهی موجب می‌شود با لابی دستگاه‌های اجرایی بعضی قوانینی در مجلس تصویب شوند که خود آنها در تعارض با یکدیگر هستند. مثلاً در زمینه رفع موانع تولید و بهبود کسب و کار پنجره واحد تجاری وجود دارد، از سوی دیگر با همین عنوان در پنجره واحد گمرکی تجارت فرامرزی وجود دارد که در تضاد با یکدیگر هستند

■ با تمام پیشرفتی که در خصوص دولت الکترونیک گفتید چرا باز هم عده‌ای اعتقاد دارند که دولت الکترونیک پیشرفتی نداشته است؟

برخی انگیزه‌های سیاسی این نگاه را ایجاد می‌کند. امروز کمتر خدمتی را می‌توان یافت که اطلاعات آن در درگاه‌های یکپارچه دولت یا خود دستگاه اطلاع‌رسانی نشده باشد. همچنین تقاضای اکثر خدمات با فرم‌های الکترونیک انجام می‌گیرد. اما در برخی موارد هنوز روند تکمیل نشده است. مثلاً وقتی مردم برای اخذ خدمت سلامت وارد بیمارستان‌های دولتی می‌شوند دیگر برگه دفترچه بیمه اخذ نمی‌شود و با کد ملی می‌توانند خدمت دریافت کنند از آنجایی که مبنای فیزیکی بودن حذف می‌شود، بنابراین تحولی که پیش از این انجام شده نیز فراموش می‌شود، چرا که در همین جا انتظار جدیدی شکل گرفته و آن این است که چرا هنوز نسخه الکترونیک نشده است؟ که بزودی نسخه الکترونیک جایگزین نسخه کاغذی می‌شود و مردم بیشتر الکترونیک شدن را بر بستر دولت الکترونیک درک خواهند کرد. البته قبول داریم در زمینه بحث مالیاتی و تأمین اجتماعی هنوز دغدغه وجود دارد. دبیرخانه اجرایی شورای فناوری اطلاعات و رئیس جمهوری پیگیر موارد مهمی که مردم با آنها سروکار مستقیم دارند، هستند. اکنون در زمینه مالیات و بیمه اتفاق‌های خوبی افتاده، بیمه‌نامه‌ها الکترونیک شده است و نیازی به رفت و آمد مردم نیست. به همین دلیل باید گفت اتفاقاً اقدام‌های دولت الکترونیک هم ملموس است و هم غیر ملموس. ملموس است چون مردم

با یک پیامک وام دریافت می‌کنند و اقساط آن را الکترونیک پرداخت می‌کنند و هم غیر ملموس است چون انتظار دارند کلابول فیزیکی از چرخه مبادلات حذف شود.

■ پس شما اعتقاد دارید نقد به دولت مخصوصاً وزارت ارتباطات در خصوص عدم پیشرفت دولت الکترونیک چندان بجای نیست؟

در دولت الکترونیک روی سرویس‌های مصداقی می‌توان نقد کرد ولی نمی‌توانیم بگوییم دولت الکترونیک پیشرفتی نداشته است و این نقد قابل قبول نیست. حتی اگر مانیز کارهای خودمان را چندان رسانه‌ای نکرده باشیم اما گزارش سازمان ملل نشان می‌دهد کشور ما با وجود تحریم‌ها در دولت الکترونیک ۲۰ رتبه رشد داشته و گویای آن است که نه تنها دولت تدبیر و امید در این زمینه حرکت روبه‌رشدی داشته، بلکه در دولت‌های گذشته نیز تجربیاتی به دست آمده تا به اینجا رسیده‌ایم و نباید تلاش‌های انجام شده قبلی را نادیده بگیریم.

■ چندی پیش وزیر ارتباطات در مجلس حضور داشت و در خصوص عدم پیشرفت دولت الکترونیک نطق‌های تندی صورت گرفت. شما این نطق‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

من ۱۰ سال در بخش پژوهش‌های مجلس کار کردم. مجلس با مصوبه‌هایش معنای می‌باید به نطق‌ها. مجلس نهادی است که وقتی لایحه‌ای یا طرحی مصوب می‌شود، نشان دهنده تصمیم جمعی است. نماینده‌ها حق سؤال و استیضاح دارند و برای همه مجموعه‌های کشور این حق قابل احترام است. به‌نظم نقدهایی هم که می‌کنند خوب است چون روزی ما التماس می‌کردیم یک کلمه درباره دولت الکترونیک و شبکه ملی اطلاعات حرف بزنند اما کمتر دولت یا مجلسی وارد این مباحث تحول ساز می‌شد. از این‌رو اینکه چنین بحث‌هایی در زمینه اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی روی میز تصمیم‌گیران کشور قرار گرفته، فرصت خوبی است.

■ چه چالش‌هایی در حوزه دولت الکترونیک وجود دارد که نمایندگان می‌توانند به حل آن چالش‌ها کمک کنند؟

مهم‌ترین چالش امروز دولت الکترونیک بخشی نگری دستگاه‌های اجرایی است و گاهی موجب می‌شود با لابی دستگاه‌های اجرایی بعضی قوانینی در مجلس تصویب شوند که خود آنها در تعارض با یکدیگر هستند. مثلاً در زمینه رفع موانع تولید و بهبود کسب و کار پنجره واحد تجاری وجود دارد، از سوی دیگر با همین عنوان در پنجره واحد گمرکی تجارت فرامرزی وجود دارد که در تضاد با یکدیگر هستند. با قوانین حوزه مالیاتی در محیط فیزیکی مصداق دارند و برای عصر دیجیتال طراحی نشده‌اند. گاهی نیز روی قوانین اصلاحاتی انجام می‌شود که برخلاف سیاست‌های یکپارچه‌سازی است مانند بخش مالیاتی که مؤدی محوری را به‌نظام پرونده‌محوری تبدیل کرده و این برخلاف سیاست‌ها یکپارچه‌سازی است. اما مشکل دیگر موضوع اعتبارات و سرمایه‌گذاری‌ها در دولت الکترونیک است که به دلیل مشکلات بودجه کاهش یافته و در جاهایی حتی دولت مجبور شده خیلی از طرح‌ها را به‌کندی پیش ببرد. تعرفه‌گذاری در حوزه خدمات الکترونیک هم از دیگر مسائل است که مجلس در این خصوص تاکنون تحول دیجیتال را با تأمین درآمد از تعرفه‌گذاری برای برخی خدمات پوشش داده است. این موضع عدم یکپارچگی دولت به جهت قوانین محاسباتی و عدم تمایل دستگاه‌های اجرایی برای حذف این درآمدها به واسطه الکترونیک شدن، شده است. کشور در حوزه قوانین صیانت از داده‌ها و حکمرانی داده‌ها خلا قانونی دارد. انتظار داریم در این زمینه‌ها نمایندگان اقدام‌هایی را انجام دهند و همراهی کنند تا یکپارچه‌سازی‌ها را شدت ببخشیم. با یکپارچه‌سازی و تحقق دولت الکترونیک منجر به شفافیت، مبارزه با فساد و رضایت‌مندی مردم می‌شود.

